

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Aneks do <i>Informatora</i> o egzaminie maturalnym z języka angielskiego w Formule 2015 obowiązujący w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język angielski poziom podstawowy, rozszerzony, dwujęzyczny; egzamin dla absolwentów niesłyszących
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2023 i 2024 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2023 i 2024 r. Termin poprawkowy – sierpień 2023 i 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	13 czerwca 2022 r. (aktualizacja: 26 sierpnia 2022 r.)

Na podstawie art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw¹ w **Informatorze o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2014/2015**² wprowadza się następujące zmiany.

	1	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		Cały dokument	Zmiana podstawy prawnej przeprowadzania egzaminu

1. W roku 2023 oraz 2024 egzamin maturalny z języka angielskiego w Formule 2015 jest przeprowadzany na podstawie **wymagań egzaminacyjnych** określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r.³, zwanych dalej „wymaganiami egzaminacyjnymi”.

2. Wymagania egzaminacyjne są podane poniżej.

W dokumencie dwiema gwiazdkami (**) oznaczono wymagania, z zakresu których będzie przeprowadzana część ustna egzaminu maturalnego.

III etap edukacyjny

Poziom III.0

Ogólne wymagania egzaminacyjne

I. Znajomość środków językowych.

Zdający posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Zdający rozumie bardzo proste i krótkie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka, a także krótkie i proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Zdający samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi **ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

¹ Dz.U. 2022, poz. 1116.

² Dokument jest dostępny pod adresem:

https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Informatory/2015/Jezyk-angielski.pdf

³ Dz.U. 2022, poz. 1698.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Zdający uczestniczy w prostej rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, **ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Zdający zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

1. Zdający posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:
  - 1) człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, uczucia i emocje, zainteresowania);
  - 2) dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia);
  - 3) szkoła (np. przedmioty nauczania, życie szkoły);
  - 4) praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy);
  - 5) życie rodzinne i towarzyskie (np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego);
  - 6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne);
  - 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług);
  - 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, orientacja w terenie, informacja turystyczna, zwiedzanie);
  - 9) kultura (np. dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze);
  - 10) sport (np. popularne dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe);
  - 11) zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie);
  - 12) technika (np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych);
  - 13) świat przyrody (np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz);
  - 14) elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej.
2. Zdający rozumie ze słuchu bardzo proste, krótkie wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, rozmowy) artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka:
  - 1) reaguje na polecenia;
  - 2) określa główną myśl tekstu;
  - 3) znajduje w tekście określone informacje;
  - 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
  - 5) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników).
3. Zdający rozumie krótkie, proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy i proste teksty narracyjne):
  - 1) określa główną myśl tekstu;
  - 2) znajduje w tekście określone informacje;
  - 3) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
  - 4) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu).
- **4. Zdający tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:
  - 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności;

- 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego;
  - 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
  - 4) opisuje swoje upodobania;
  - 5) wyraża swoje opinie i uczucia;
  - 6) przedstawia intencje i plany na przyszłość.
5. Zdający tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażeni i zdań (np. wiadomość, e-mail, krótki opis):
- 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności;
  - 2) opisuje wydarzenia życia codziennego;
  - 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
  - 4) opisuje swoje upodobania;
  - 5) wyraża swoje opinie i uczucia;
  - 6) opisuje intencje i plany na przyszłość.
- **6. Zdający reaguje ustnie w prosty i zrozumiały sposób, w typowych sytuacjach:
- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
  - 2) stosuje formy grzecznościowe;
  - 3) uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia;
  - 4) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 5) wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych;
  - 6) wyraża swoje emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
  - 7) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
  - 8) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.
7. Zdający reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość) w typowych sytuacjach:
- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
  - 2) uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz);
  - 3) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 4) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.
8. Zdający przetwarza tekst **ustnie lub pisemnie:
- 1) przekazuje informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach);
  - 2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z prostego tekstu w języku obcym.
9. Zdający dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. poprawianie błędów).
10. Zdający stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznanne słowa i zwroty) i strategie kompensacyjne (np. opis, zastąpienie innym wyrazem) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.
11. Zdający posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

III etap edukacyjny

Poziom III.1

Ogólne wymagania egzaminacyjne

I. Znajomość środków językowych.

Zdający posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Zdający rozumie proste, krótkie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Zdający samodzielnie formułuje krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi **ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Zdający uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, **ustnie lub w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Zdający zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

1. Zdający posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:
  - 1) człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania);
  - 2) dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia);
  - 3) szkoła (np. przedmioty nauczania, życie szkoły);
  - 4) praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy);
  - 5) życie rodzinne i towarzyskie (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);
  - 6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne);
  - 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług, reklama);
  - 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, orientacja w terenie, hotel, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie);
  - 9) kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media);

- 10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy);
  - 11) zdrowie (np. higieniczny tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, uzależnienia);
  - 12) nauka i technika (np. odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, technologie informacyjno-komunikacyjne);
  - 13) świat przyrody (np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe);
  - 14) życie społeczne (np. konflikty i problemy społeczne, przestępczość);
  - 15) elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej.
2. Zdający rozumie ze słuchu proste, krótkie, typowe wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, ogłoszenia, rozmowy) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:
    - 1) reaguje na polecenia;
    - 2) określa główną myśl tekstu;
    - 3) znajduje w tekście określone informacje;
    - 4) określa intencję nadawcy/autora tekstu;
    - 5) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników);
    - 6) w podstawowym zakresie rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
  3. Zdający rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, broszury, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi, proste artykuły prasowe i teksty narracyjne):
    - 1) określa główną myśl tekstu;
    - 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu;
    - 3) znajduje w tekście określone informacje;
    - 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
    - 5) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu);
    - 6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu;
    - 7) w podstawowym zakresie rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
  - **4. Zdający tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:
    - 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności;
    - 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego;
    - 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
    - 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości;
    - 5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia;
    - 6) przedstawia opinie innych osób;
    - 7) przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
    - 8) opisuje doświadczenia swoje i innych osób;
    - 9) w podstawowym zakresie stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.
  5. Zdający tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne (np. wiadomość, e-mail, krótki list prywatny):
    - 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności;
    - 2) opisuje wydarzenia życia codziennego;
    - 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
    - 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości;
    - 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia;
    - 6) przedstawia opinie innych osób;

- 7) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
  - 8) opisuje doświadczenia swoje i innych osób;
  - 9) w podstawowym zakresie stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.
- **6. Zdający reaguje ustnie w sposób zrozumiały w typowych sytuacjach:
- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
  - 2) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę;
  - 3) stosuje formy grzecznościowe;
  - 4) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
  - 5) prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. wymiana zakupionego towaru);
  - 6) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie;
  - 7) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 8) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się, sprzeciwia się;
  - 9) wyraża swoje emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
  - 10) prosi o radę i udziela rady;
  - 11) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
  - 12) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny;
  - 13) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.
7. Zdający reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość, krótki list prywatny) w typowych sytuacjach:
- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
  - 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz);
  - 3) prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. uzgadnianie formy spędzania czasu);
  - 4) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie;
  - 5) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 6) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się, sprzeciwia się;
  - 7) wyraża swoje emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
  - 8) prosi o radę i udziela rady;
  - 9) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
  - 10) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny.
8. Zdający przetwarza tekst **ustnie lub pisemnie:
- 1) przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) oraz tekstach obcojęzycznych;
  - 2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku obcym;
  - 3) przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polskim.
9. Zdający dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. poprawianie błędów).
10. Zdający stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznanne słowa i zwroty) i strategie

kompensacyjne (np. zastąpienie innym wyrazem, opis, środki niewerbalne) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu.

11. Zdający posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

IV etap edukacyjny (poziom podstawowy i rozszerzony)

Poziom IV.1.P i poziom IV.1.R

Ogólne wymagania egzaminacyjne

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
I. Znajomość środków językowych.	
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.	Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.
II. Rozumienie wypowiedzi.	
Zdający rozumie proste, typowe wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Zdający rozumie wypowiedzi ustne i pisemne o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
III. Tworzenie wypowiedzi.	
Zdający samodzielnie formułuje krótkie, proste, zrozumiałe wypowiedzi **ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Zdający tworzy płynne i zrozumiałe, **dłuższe wypowiedzi ustne oraz dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
IV. Reagowanie na wypowiedzi.	
Zdający uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, **ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Zdający reaguje płynnie, w formie **ustnej i pisemnej, w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
V. Przetwarzanie wypowiedzi.	
Zdający zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Zdający zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
<p>1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych</p>	<p>1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych</p>
<p>w zakresie następujących tematów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, problemy etyczne – tylko poziom rozszerzony); 2) dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie, kupno i sprzedaż mieszkania); 3) szkoła (np. przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne); 4) praca (np. zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, rynek pracy – tylko poziom rozszerzony); 5) życie rodzinne i towarzyskie (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy); 6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne, diety); 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług, środki płatnicze – tylko poziom rozszerzony, banki – tylko poziom rozszerzony, ubezpieczenia – tylko poziom rozszerzony); 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, informacja turystyczna, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie, wypadki – tylko poziom rozszerzony); 9) kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media); 10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy); 11) zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higieniczny tryb życia, niepełnosprawni, uzależnienia, ochrona zdrowia); 12) nauka i technika (np. odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, awarie – tylko poziom rozszerzony, technologie informacyjno-komunikacyjne); 13) świat przyrody (np. klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, katastrofy, przestrzeń kosmiczna – tylko poziom rozszerzony); 14) państwo i społeczeństwo (np. organizacje społeczne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna – tylko poziom rozszerzony, gospodarka – tylko poziom rozszerzony); 15) elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności. 	
<p>2. Zdający rozumie ze słuchu proste, typowe wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, ogłoszenia, rozmowy)</p>	<p>2. Zdający rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady,</p>

<p>artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określa główną myśl tekstu; 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu; 3) znajduje w tekście określone informacje; 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu; 5) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników); 6) w podstawowym zakresie rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi. 	<p>komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe).</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oddziela fakty od opinii; 2) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
<p>3. Zdający rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, broszury, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi, proste artykuły prasowe i teksty narracyjne):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określa główną myśl tekstu; 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu; 3) znajduje w tekście określone informacje; 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu; 5) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu); 6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu; 7) w podstawowym zakresie rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi. 	<p>3. Zdający rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie).</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oddziela fakty od opinii; 2) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
<p>**4. Zdający tworzy krótkie, proste, zrozumiałe, wypowiedzi ustne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności; 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego i komentuje je; 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości; 5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia; 6) przedstawia opinie innych osób; 	<p>**4. Zdający tworzy płynne i zrozumiałe, dłuższe wypowiedzi ustne.</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.

<ul style="list-style-type: none"> 7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów; 8) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 9) opisuje doświadczenia swoje i innych osób; 10) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości; 11) w podstawowym zakresie stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 	
<p>5. Zdający tworzy krótkie, proste, zrozumiałe wypowiedzi pisemne (np. wiadomość, e-mail, list prywatny):</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności; 2) opisuje wydarzenia życia codziennego i komentuje je; 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości; 5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia; 6) przedstawia opinie innych osób; 7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów; 8) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 9) opisuje doświadczenia swoje i innych; 10) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości; 11) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze; 12) w podstawowym zakresie stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 	<p>5. Zdający tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne (np. list formalny, rozprawka, artykuł), bogate i spójne pod względem treści.</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji; 2) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.
<p>**6. Zdający reaguje ustnie w sposób zrozumiały, w typowych sytuacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 	<p>**6. Zdający reaguje ustnie w sposób płynny w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach w zakresie wymagań określonych dla poziomu podstawowego.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 2) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; 3) stosuje formy grzecznościowe; 4) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; 5) prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. wymiana zakupionego towaru); 6) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 7) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 8) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych; 9) wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie); 10) prosi o radę i udziela rady; 11) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby; 12) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny; 13) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca. 	
<p>7. Zdający reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość, list prywatny) w typowych sytuacjach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; 3) prowadzi proste negocjacje (np. uzgadnianie formy spędzania czasu); 4) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 5) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 6) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się i sprzeciwia; 	<p>7. Zdający reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego (np. list formalny) w sytuacjach formalnych i nieformalnych.</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np. niezasażone oskarżenie, spowodowanie szkody); 2) ustosunkowuje się do opinii innych osób; 3) przedstawia opinie i argumenty, odpiiera argumenty przeciwne; 4) komentuje, akceptuje lub kwestionuje zdanie innych; 5) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych; 6) wysuwa i rozważa hipotezy.

<p>7) wyraża emocje (np. radość, niezadowolone, zdziwienie);</p> <p>8) prosi o radę i udziela rady;</p> <p>9) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;</p> <p>10) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny.</p>	
<p>8. Zdający przetwarza tekst **ustnie lub pisemnie:</p> <p>1) przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) oraz tekstach obcojęzycznych;</p> <p>2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku obcym;</p> <p>3) przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polskim.</p>	<p>8. Zdający przetwarza tekst **ustnie lub pisemnie.</p> <p>Zdający spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.</p>
<p>9. Zdający dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. poprawianie błędów).</p> <p>10. Zdający stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznaną słowa i zwroty) oraz strategie kompensacyjne (np. parafraza, definicja) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.</p> <p>11. Zdający posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).</p>	

IV etap edukacyjny (poziom dwujęzyczny)

Poziom IV.2

Ogólne wymagania egzaminacyjne

I. Znajomość środków językowych.

Zdający posługuje się bogatym zasobem złożonych środków językowych, w tym wyrażen idiomatycznych, oraz bogatą frazeologią, a także wykazuje się wysokim poziomem poprawności gramatycznej, fonetycznej i ortograficznej, umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Zdający rozumie skomplikowane wypowiedzi ustne i pisemne na różne, także abstrakcyjne tematy, o różnorodnej formie i długości, w różnych odmianach języka i warunkach odbioru, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Zdający tworzy płynne, szczegółowe i logicznie skonstruowane dłuższe wypowiedzi **ustne i pisemne na różnorodne tematy, bogate i spójne pod względem treści, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Zdający reaguje swobodnie, płynnie, w formie **ustnej i pisemnej, w różnorodnych, także złożonych sytuacjach, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Zdający zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych, w tym wyrażen idiomatycznych, oraz bogatą frazeologią, a także wykazuje się wysokim poziomem poprawności gramatycznej, fonetycznej i ortograficznej, umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w szerokim zakresie tematów, z uwzględnieniem wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka (elementów literatury, historii, geografii, socjologii) oraz tematyki integracji europejskiej i problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności.
2. Zdający rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej tematyce, formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, debaty, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne, filmy), w różnych warunkach odbioru:
  - 1) określa główną myśl tekstu;
  - 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu;
  - 3) znajduje w tekście określone informacje;
  - 4) określa postawy i intencje nadawcy/autora tekstu;
  - 5) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników);
  - 6) oddziela fakty od opinii;
  - 7) określa relacje i uczucia między rozmówcami;
  - 8) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu;
  - 9) rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu;
  - 10) klasyfikuje informacje i układa je w określonym porządku;
  - 11) rozpoznaje niejednoznaczność wypowiedzi i powodujące ją środki stylistyczne i zjawiska językowe (np. idiomy, homonimy, metafory);
  - 12) rozpoznaje odniesienia do kontekstu cywilizacyjno-kulturowego i znaczenie symboli kulturowych;
  - 13) rozpoznaje znaczenia ukryte, wyrażone pośrednio, aluzje;
  - 14) interpretuje teksty kultury.
3. Zdający rozumie złożone wypowiedzi pisemne o różnorodnej tematyce, formie i długości (np. artykuły prasowe, teksty popularnonaukowe, recenzje, wywiady, teksty literackie):
  - 1) określa główną myśl tekstu;
  - 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu;
  - 3) znajduje w tekście określone informacje;
  - 4) określa postawy i intencje nadawcy/autora tekstu;
  - 5) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu);

- 6) oddziela fakty od opinii;
  - 7) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu;
  - 8) rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu;
  - 9) klasyfikuje informacje i układa je w określonym porządku;
  - 10) rozpoznaje środki stylistyczne i zjawiska językowe powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. idiomy, homonimy, metafory, ironię);
  - 11) rozpoznaje odniesienia do kontekstu cywilizacyjno-kulturowego i znaczenie symboli kulturowych;
  - 12) rozpoznaje znaczenia ukryte, wyrażone pośrednio, oraz aluzje;
  - 13) interpretuje teksty kultury.
- **4. Zdający tworzy różnorodne, szczegółowe, płynne i zrozumiałe, wieloaspektowe wypowiedzi ustne:
- 1) szczegółowo opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności;
  - 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego i komentuje je;
  - 3) przedstawia fakty i relacjonuje wydarzenia z przeszłości i teraźniejszości;
  - 4) opisuje doświadczenia swoje i innych osób;
  - 5) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
  - 6) wyraża opinie, poglądy i uczucia swoje i innych osób i popiera je trafnymi argumentami i przykładami;
  - 7) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości;
  - 8) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu, kończy wypowiedź konkluzją;
  - 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji, dostosowuje styl wypowiedzi do potencjalnego odbiorcy.
5. Zdający tworzy różnorodne wypowiedzi pisemne o określonej długości (np. list formalny, rozprawka, artykuł), bogate i spójne pod względem treści:
- 1) szczegółowo opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności;
  - 2) opisuje wydarzenia życia codziennego i komentuje je;
  - 3) przedstawia fakty i relacjonuje wydarzenia z przeszłości i teraźniejszości;
  - 4) opisuje doświadczenia swoje i innych osób;
  - 5) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
  - 6) wyraża opinie, poglądy i uczucia swoje i innych osób i popiera je trafnymi argumentami i przykładami;
  - 7) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości;
  - 8) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu, kończy wypowiedź konkluzją;
  - 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji, dostosowuje styl wypowiedzi do potencjalnego odbiorcy;
  - 10) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
- **6. Zdający reaguje ustnie w sposób płynny w różnorodnych, także złożonych sytuacjach:
- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
  - 2) stosuje formy grzecznościowe i dostosowuje styl wypowiedzi do odbiorcy;
  - 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
  - 4) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca;
  - 5) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie;

- 6) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 7) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych;
  - 8) prosi o radę i udziela rady;
  - 9) wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
  - 10) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
  - 11) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny;
  - 12) prowadzi negocjacje, także w trudnych sytuacjach;
  - 13) aktywnie uczestniczy w rozmowie i dyskusji: przedstawia opinie i argumenty, komentuje, zgadza się lub kwestionuje zdanie innych uczestników dyskusji, odpycha argumenty przeciwne, umiejętnie nawiązuje do wypowiedzi innych osób;
  - 14) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań, poglądów; ocenia je;
  - 15) wysuwa i rozważa hipotezy, spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych.
7. Zdający reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego (np. list) w sytuacjach formalnych i nieformalnych:
- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia się i inne osoby, udziela informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
  - 2) stosuje formy grzecznościowe i dostosowuje styl wypowiedzi do odbiorcy;
  - 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
  - 4) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie;
  - 5) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 6) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się i sprzeciwia;
  - 7) prosi o radę i udziela rady;
  - 8) wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
  - 9) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
  - 10) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny;
  - 11) prowadzi negocjacje, także w trudnych sytuacjach;
  - 12) przedstawia opinie i argumenty, ustosunkowuje się do opinii innych osób, odpycha argumenty przeciwne;
  - 13) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań, poglądów;
  - 14) wysuwa i rozważa hipotezy, spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych.
8. Zdający przetwarza **ustnie lub pisemnie teksty z różnych dziedzin życia, o różnej długości i stopniu złożoności:
- 1) przekazuje informację usłyszaną lub przeczytaną w języku obcym;
  - 2) przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polskim;
  - 3) przekazuje informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, tabelach, symbolach, piktogramach);
  - 4) streszcza fragment usłyszanego lub przeczytanego tekstu;
  - 5) sporządza szczegółowe notatki z wysłuchanego tekstu.
9. Zdający dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. poprawianie błędów), a także świadomie pracuje nad redakcją swoich tekstów (planuje wypowiedź, poprawia błędy).

10. Zdający stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty) oraz strategie kompensacyjne (np. parafraza, definicja) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.
11. Zdający posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

	2	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		27-35; 108-111	Zmiana zakresu środków językowych

Oczekiwany średni poziom biegłości językowej (w skali *ESOKJ*), w tym zakresu środków językowych w wypowiedziach pisemnych, odpowiada:

- na poziomie podstawowym – poziomowi A2+ (B1 w zakresie rozumienia wypowiedzi)
- na poziomie rozszerzonym – poziomowi B1+ (B2 w zakresie rozumienia wypowiedzi)
- na poziomie dwujęzycznym – poziomowi B2+ (C1 w zakresie rozumienia wypowiedzi).

Zakres struktur gramatycznych jest podany poniżej.

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
CZASOWNIK	
1. Bezokolicznik i formy osobowe, np. <i>to sleep, sleeps.</i>	1. Bezokolicznik i formy osobowe, np. <i>to sleep, sleeps, to have slept.</i>
2. Czasowniki posiłkowe, np. <i>be, do, have.</i>	2. Czasowniki posiłkowe, np. <i>be, do, have.</i>
3. Czasowniki modalne i półmodalne: <ul style="list-style-type: none"> • can, np. <i>I can draw very well. You can go without me if you want. Can you help me with the luggage, please? I can't hear you.</i> • could, np. <i>I could read when I was six. I'm sorry but I couldn't help you yesterday. Could you sing this song for us, please?</i> • may, np. <i>May I sit here? My mother may still be at work. You may stay longer if you want.</i> • might, np. <i>They might be a little late. Don't touch it, you might break it.</i> • must; have to, np. <i>It must be cold outside. I must do this exercise for tomorrow. You mustn't smoke in here. We have to make the beds every morning. You didn't have to help them.</i> • will, np. <i>I will study harder this year. Will you do something for me, please? I promise I won't do that again.</i> • shall, np. <i>Shall we go to the seaside this weekend? Shall I help you? What shall we do?</i> • would, np. <i>It would be a good idea. Would you like some tea? I wouldn't like to be in his place.</i> • should; ought to, np. <i>We should finish the project this week. I ought to be home by 10 p.m. You shouldn't play with matches.</i> 	3. Czasowniki modalne i półmodalne: <ul style="list-style-type: none"> • can, np. <i>I can draw very well. You can go without me if you want. Can you help me with the luggage, please? I can't hear you. Whoever you saw, it can't have been John.</i> • could, np. <i>I could read when I was six. I'm sorry but I couldn't help you yesterday. Could you sing this song for us, please? You could have taken a taxi from the airport.</i> • may, np. <i>May I sit here? My mother may still be at work. You may stay longer if you want. You may not have heard about this place but it's amazing.</i> • might, np. <i>They might be a little late. Don't touch it, you might break it. At 5 p.m. John might have been taking a driving test.</i> • must; have to, np. <i>It must be cold outside. I must do this exercise for tomorrow. You mustn't smoke in here. We have to make the beds every morning. You didn't have to help them. You must be kidding. He must have done it, there was nobody else there.</i> • will, np. <i>I will study harder this year. Will you do something for me, please? I promise I won't do that again.</i> • shall, np. <i>Shall we go to the seaside this weekend? Shall I help you? What shall we do?</i> • would, np. <i>It would be a good idea. Would you like some tea? I wouldn't like to be in his place.</i> • should; ought to, np. <i>We should finish the project this week. I ought to be home by 10 p.m. You shouldn't play with matches. You ought to have washed the glasses before serving the drinks.</i>

<ul style="list-style-type: none"> • need; need to, np. <i>You needn't worry about it. You don't need to go there.</i> • used to, np. <i>We used to go to the seaside every weekend when I was a child.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • need; need to, np. <i>You needn't worry about it. You don't need to go there. You needn't have come, I'm going to deal with it myself.</i> • used to, np. <i>We used to go to the seaside every weekend when I was a child.</i>
<p>4. Konstrukcje czasownikowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • going to, np. <i>It's going to rain. What are you going to do about it?</i> • be able to, np. <i>Will you be able to do it tomorrow?</i> • would like to, np. <i>What would you like to order?</i> 	<p>4. Konstrukcje czasownikowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • going to, np. <i>It's going to rain. What are you going to do about it?</i> • be able to, np. <i>Will you be able to do it tomorrow? I regret not being able to help them.</i> • would like to, np. <i>What would you like to order?</i>
<p>5. Czasowniki regularne i nieregularne, np. <i>listen-listened-listened; go-went-gone.</i></p>	<p>5. Czasowniki regularne i nieregularne, np. <i>listen-listened-listened; go-went-gone.</i></p>
<p>6. Imiesłów czynny i bierny, np. <i>writing, written.</i></p>	<p>6. Imiesłów czynny i bierny, np. <i>writing, written.</i></p>
<p>7. Czasowniki złożone (phrasal verbs), np. <i>What are you looking for? Turn the radio down, please. My friend came up with a great idea.</i></p>	<p>7. Czasowniki złożone (phrasal verbs), np. <i>What are you looking for? Turn the radio down, please. My friend came up with a great idea. It took me an hour to figure out how to do the task. My boss looks down on everybody.</i></p>
<p>8. Czasy gramatyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple, np. <i>I am from Sweden. The shop is closed on Sundays. I do the shopping here every morning. Their plane lands at 7 p.m. The sun sets in the west. I have a new car. I will call you when the meeting starts.</i> • Present Continuous, np. <i>I'm writing an important email. We're staying in the Rocamar Hotel. I'm getting tired. My parents are leaving on holiday tomorrow. I'm having lunch at the moment.</i> • Present Perfect, np. <i>We have just had dinner. I have been here since Monday. It's the first time I have tried a passion fruit. The show has already finished.</i> 	<p>8. Czasy gramatyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple, np. <i>I am from Sweden. The shop is closed on Sundays. I do the shopping here every morning. Their plane lands at 7 p.m. The sun sets in the west. I have a new car. I will call you when the meeting starts.</i> • Present Continuous, np. <i>I'm writing an important email. We're staying in the Rocamar Hotel. I'm getting tired. My parents are leaving on holiday tomorrow. I'm having lunch at the moment. While you're getting ready, I will look for an umbrella.</i> • Present Perfect, np. <i>We have just had dinner. I have been here since Monday. It's the first time I have tried a passion fruit. The show has already finished. I will serve dinner as soon as you have set the table.</i>

<ul style="list-style-type: none"> • Past Simple, np. <i>We were a little worried about you. I bought this car yesterday. When she was younger, she was really shy. We went for a walk and then we had dinner in a restaurant.</i> • Past Continuous, np. <i>Yesterday at 5 p.m. I was swimming in the ocean. When we arrived, most of the guests were dancing.</i> • Past Perfect, np. <i>The train had left before we reached the station. I felt I had been there before.</i> • Future Simple, np. <i>We will go on a trip next weekend. I hope it won't rain tomorrow. I will take this bag, it's great! When will I see you again? Will you help me? We will get up when we want.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Present Perfect Continuous, np. <i>We have been waiting here for ages! How long have you been living in this area? Have you been crying? I've been attending these classes every Tuesday since May.</i> • Past Simple, np. <i>We were a little worried about you. I bought this car yesterday. When she was younger, she was really shy. We went for a walk and then we had dinner in a restaurant.</i> • Past Continuous, np. <i>Yesterday at 5 p.m. I was swimming in the ocean. When we arrived, most of the guests were dancing. I wasn't expecting you today! I was wondering if you could help me with this suitcase.</i> • Past Perfect, np. <i>The train had left before we reached the station. I felt I had been there before. By 1492 Columbus had made many sea voyages. It was the first time the neighbours had seen my new flat.</i> • Past Perfect Continuous, np. <i>I couldn't believe they had been living here for so many years.</i> • Future Simple, np. <i>We will go on a trip next weekend. I hope it won't rain tomorrow. I will take this bag, it's great! When will I see you again? Will you help me? We will get up when we want.</i> • Future Continuous, np. <i>I'll be working at five.</i> • Future Perfect, np. <i>I hope they will have arrived by the evening. By the time I retire, I hope I will have done many exciting things.</i>
<p>RZECZOWNIK</p>	
<p>1. Nazwy rzeczy policzalnych, np. <i>a car, an answer</i> i niepoliczalnych, np. <i>money, flour.</i></p>	<p>1. Nazwy rzeczy policzalnych, np. <i>a car, an answer</i> i niepoliczalnych, np. <i>money, flour.</i></p>
<p>2. Liczba mnoga rzeczowników, np. <i>a skirt – skirts, a child – children, a wife – wives, a baby – babies, a box – boxes a sheep – sheep, a foot – feet.</i></p>	<p>2. Liczba mnoga rzeczowników, np. <i>a skirt – skirts, a child – children, a wife – wives, a baby – babies, a box – boxes a sheep – sheep, a foot – feet, a passer-by – passers-by, an add-on – add-ons.</i></p>

3. Rzeczowniki występujące tylko w formie pojedynczej, np. <i>news, advice</i> lub mnogiej, np. <i>trousers, glasses</i> .	3. Rzeczowniki występujące tylko w formie pojedynczej, np. <i>news, advice</i> lub mnogiej, np. <i>trousers, glasses</i> .
4. Sposoby wyrażania posiadania i przynależności, np. <i>the daughter's wedding, the size of the room</i> .	4. Sposoby wyrażania posiadania i przynależności, np. <i>the daughter's wedding, the size of the room</i> .
5. Rodzaj, np. <i>an actor – an actress; a nephew – a niece</i> .	5. Rodzaj, np. <i>an actor – an actress; a nephew – a niece; a fox – a vixen</i> .
6. Rzeczowniki złożone, np. <i>toothpaste, a mother-in-law, a dance school</i> .	6. Rzeczowniki złożone, np. <i>toothpaste, a mother-in-law, a dance school</i> .
PRZEDIMEK	
1. Przedimek nieokreślony, np. <i>a house / an umbrella, a yellow box, a bar of chocolate; I have a small garden</i> .	1. Przedimek nieokreślony, np. <i>a house / an umbrella, a yellow box, a bar of chocolate; I have a small garden</i> .
2. Przedimek określony, np. <i>the house of my dreams, the United States, the Himalayas, the table on the right, the most beautiful girl, play the guitar; I have a small garden. In the garden there are different flowers</i> .	2. Przedimek określony, np. <i>the house of my dreams, the United States, the Himalayas, the table on the right, the most beautiful girl, play the guitar; I have a small garden. In the garden there are different flowers</i> .
3. Przedimek zerowy, np. <i>lunch, furniture, Mount Everest; Dogs and cats are our favourite pets</i> .	3. Przedimek zerowy, np. <i>lunch, furniture, Mount Everest; Dogs and cats are our favourite pets</i> .
PRZYMIOTNIK	
1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. <i>tall – taller – the tallest, elegant – more elegant – the most elegant, good – better – the best, little – less – the least</i> .	1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. <i>tall – taller – the tallest, elegant – more elegant – the most elegant, good – better – the best, little – less – the least</i> .
2. Użycie przymiotników z <i>so</i> i <i>such</i> np. <i>She's so beautiful. They are such nice people</i> .	2. Użycie przymiotników z <i>so</i> i <i>such</i> np. <i>She's so beautiful. They are such nice people</i> .
3. Przymiotniki dzierżawcze, np. <i>my, your</i> .	3. Przymiotniki dzierżawcze, np. <i>my, your</i> .
4. Przymiotniki po czasownikach postrzegania, np. <i>It smells great</i> .	4. Przymiotniki po czasownikach postrzegania, np. <i>It smells great</i> .
	5. Przymiotniki używane w funkcji rzeczownika, np. <i>the rich</i> .
PRZYSŁÓWEK	
1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. <i>early – earlier – the earliest, much – more – the most</i> .	1. Stopniowanie regularne i nieregularne, np. <i>early – earlier – the earliest, much – more – the most</i> .
2. Użycie przysłówków: <ul style="list-style-type: none"> o dwóch znaczeniowo różnych formach, np. <i>He works too hard. He hardly sleeps. We arrived too late. She has put on weight lately</i>. <i>too</i>, np. <i>You're driving too fast</i>. 	2. Użycie przysłówków: <ul style="list-style-type: none"> o dwóch znaczeniowo różnych formach, np. <i>He works too hard. He hardly sleeps. We arrived too late. She has put on weight lately</i>. <i>too</i>, np. <i>You're driving too fast</i>.

<ul style="list-style-type: none"> • <i>enough</i>, np. <i>He's not old enough to go abroad alone.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>enough</i>, np. <i>He's not old enough to go abroad alone.</i>
3. Miejsce przysłówka w zdaniu, np. <i>You are always hungry! She never does the shopping on Sunday. I have never seen the Himalayas. Do it very carefully. My father works very hard.</i>	3. Miejsce przysłówka w zdaniu, np. <i>You are always hungry! She never does the shopping on Sunday. I have never seen the Himalayas. Do it very carefully. My father works very hard. Little did he know what was going to happen.</i>
ZAIMEK	
1. Zaimki osobowe, np. <i>I, you.</i>	1. Zaimki osobowe, np. <i>I, you..</i>
2. Zaimki dzierżawcze, np. <i>mine, yours.</i>	2. Zaimki dzierżawcze, np. <i>mine, yours.</i>
3. Zaimki zwrotne i emfatyczne, np. <i>yourself, themselves.</i>	3. Zaimki zwrotne i emfatyczne, np. <i>yourself, themselves.</i>
4. Zaimki wskazujące, np. <i>this, these.</i>	4. Zaimki wskazujące, np. <i>this, these.</i>
5. Zaimki pytające, np. <i>what, how, why.</i>	5. Zaimki pytające, np. <i>what, how, why.</i>
6. Zaimki względne, np. <i>who, which, that.</i>	6. Zaimki względne, np. <i>who, which, that.</i>
7. Zaimki wzajemne, np. <i>each other, one another.</i>	7. Zaimki wzajemne, np. <i>each other, one another.</i>
8. Zaimki nieokreślone, np. <ul style="list-style-type: none"> • <i>some, any, no, every</i> i złożenia z nimi • <i>none, either, neither</i> • <i>many, much, few, a few, little, a little</i> • <i>another, other, others, the other, the others</i> • <i>every, each</i> • <i>enough</i> • <i>both, all</i> 	8. Zaimki nieokreślone, np. <ul style="list-style-type: none"> • <i>some, any, no, every</i> i złożenia z nimi • <i>none, either, neither</i> • <i>many, much, few, a few, little, a little</i> • <i>another, other, others, the other, the others</i> • <i>every, each</i> • <i>enough</i> • <i>both, all</i> • <i>either – or, neither – nor.</i>
9. Zaimki bezosobowe: <i>you, one.</i>	9. Zaimki bezosobowe: <i>you, one.</i>
LICZEBNIK	
Liczebniki główne i porządkowe.	Liczebniki główne, porządkowe, ułamkowe i dziesiętne.
PRZYIMEK	
1. Przyimki z określeniami miejsca, czasu, kierunku, odległości, przyczyny, sposobu, np. <i>in London, at 7 p.m., on Sunday, in July, on Saturday evening, by bus, with a pen, to get a reward.</i>	1. Przyimki z określeniami miejsca, czasu, kierunku, odległości, przyczyny, sposobu, np. <i>in London, at 7 p.m., on Sunday, in July, on Saturday evening, by bus, with a pen, to get a reward.</i>
2. Przyimki po rzeczownikach, czasownikach i przymiotnikach, np. <i>interest in, famous for, think of.</i>	2. Przyimki po rzeczownikach, czasownikach i przymiotnikach, np. <i>interest in, famous for, think of, objection to, compatible with, refer to.</i>

SPÓJNIKI	
Spójniki, np. <i>and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, as soon as, because, although, however, so, in spite of, despite.</i>	Spójniki, np. <i>and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, as soon as, because, although, however, so, in spite of, despite, yet, on condition that, so as, even though, as if, as though, in case.</i>
SKŁADNIA	
1. Zdania oznajmujące: - twierdzące, np. <i>I'm seventeen years old. There's too little time. I have been here before. I'm going to learn Japanese.</i> - przeczące, np. <i>I don't know the answer to this question. I haven't seen you for ages. There is no food in the fridge. I can't do anything about it.</i>	1. Zdania oznajmujące: - twierdzące, np. <i>I'm seventeen years old. There's too little time. I have been here before. I'm going to learn Japanese.</i> - przeczące, np. <i>I don't know the answer to this question. I haven't seen you for ages. There is no food in the fridge. I can't do anything about it. Neither/ None of my friends can drive a car.</i>
2. Zdania pytające, np. <i>How old are you? Where are you going? Who is this cake for? How long does it take to get to the airport? When did the match start? Do you have to do any housework today? What is your room like? What happened?</i>	2. Zdania pytające, np. <i>How old are you? Where are you going? Who is this cake for? How long does it take to get to the airport? When did the match start? Do you have to do any housework today? What is your room like? What happened? Who made you go there?</i>
3. Zdania rozkazujące, np. <i>Put the kettle on. Don't tell me what to do. Let's go there together.</i>	3. Zdania rozkazujące, np. <i>Put the kettle on. Don't tell me what to do. Let's go there together.</i>
4. Zdania wykrzyknikowe, np. <i>How nice of you! What a wonderful scenery!</i>	4. Zdania wykrzyknikowe, np. <i>How nice of you! What a wonderful scenery!</i>
5. Zdania z podmiotem <i>it</i> , np. <i>It's half past two. It's getting cloudy. It's really great here. It makes me happy.</i>	5. Zdania z podmiotem <i>it</i> , np. <i>It's half past two. It's getting cloudy. It's really great here. It makes me happy. It's worth having a look inside the building. It's no use trying to convince him.</i>
6. Zdania z podmiotem <i>there</i> , np. <i>There are too many people in this room. There weren't any clouds in the sky when we left. There will be over a thousand people at the concert.</i>	6. Zdania z podmiotem <i>there</i> , np. <i>There are too many people in this room. There weren't any clouds in the sky when we left. There will be over a thousand people at the concert.</i>
7. Zdania z dwoma dopełnieniami, np. <i>My boyfriend brought me wonderful flowers.</i>	7. Zdania z dwoma dopełnieniami, np. <i>My boyfriend brought me wonderful flowers.</i>
8. Strona bierna, np. <i>It is made of wood. The building was destroyed by the storm. The parcel has just been delivered. The meal will be served in a moment. It must be finished today.</i>	8. Strona bierna, np. <i>It is made of wood. The building was destroyed by the storm. The parcel has just been delivered. The meal will be served in a moment. It must be finished today. His every step is being</i>

	<p><i>watched. He is/was believed to have robbed a bank. I was made to give a speech. The curtains must have been made of special fabric. She likes being admired. The meeting had to be cancelled.</i></p>
<p>9. Pytania typu question tags, np. <i>He's English, isn't he? Give me the book, will you?</i> i dopowiedzenia, np. <i>So do I. Nor/Neither do I.</i></p>	<p>9. Pytania typu question tags, np. <i>He's English, isn't he? Give me the book, will you?</i> i dopowiedzenia, np. <i>So do I. Nor/Neither do I.</i></p>
<p>10. Pytania pośrednie, np. <i>Can you tell me what time it is? Could you tell me where I should turn? I don't know where everybody is.</i></p>	<p>10. Pytania pośrednie, np. <i>Can you tell me what time it is? Could you tell me where I should turn? I don't know where everybody is.</i></p>
<p>11. Mowa zależna, np. <i>My mum said she was tired. The teacher told me to answer the question. The neighbour asked me not to play music too loudly. A doctor wanted to know what was wrong. I wanted to know when the bus would come. I asked mum how many cakes she had bought for the party.</i></p>	<p>11. Mowa zależna, np. <i>My mum said she was tired. The teacher told me to answer the question. The neighbour asked me not to play music too loudly. A doctor wanted to know what was wrong. I wanted to know when the bus would come. I asked mum how many cakes she had bought for the party. The policeman denied having heard about the burglary. The security guard accused me of shoplifting. The man objected to having the meeting interrupted.</i></p>
<p>12. Zdania współrzędnie złożone, np. <i>I called my friend and asked him to help me. He came to the meeting but refused to accept our offer.</i></p>	<p>12. Zdania współrzędnie złożone, np. <i>I called my friend and asked him to help me. He came to the meeting but refused to accept our offer.</i></p>
<p>13. Zdania podrzędnie złożone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmiotowe, np. <i>What I know about it is confidential.</i> • orzecznikowe, np. <i>The problem is that we need help.</i> • dopełnieniowe, np. <i>He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party.</i> • przydawkowe np. <i>The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess.</i> • okolicznikowe: <ul style="list-style-type: none"> – celu, np. <i>I phoned him (in order) to tell him the news.</i> 	<p>13. Zdania podrzędnie złożone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmiotowe, np. <i>What I know about it is confidential.</i> • orzecznikowe, np. <i>The problem is that we need help.</i> • dopełnieniowe, np. <i>He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party.</i> • przydawkowe, np. <i>The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess. He came late, which surprised all of us.</i> • okolicznikowe: <ul style="list-style-type: none"> – celu, np. <i>I phoned him (in order) to tell him the news. I did it so as to save him time. The Government passed that law in order that / so (that) this kind of antisocial behaviour could be punished.</i>

<ul style="list-style-type: none"> – czasu, np. <i>Say your name when they ask you.</i> – miejsca, np. <i>They found themselves where they had never been before.</i> – porównawcze, np. <i>Sylvia's garden isn't so big as Margaret's (is). I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother (has).</i> – przyczyny, np. <i>I lent him the book because he asked me to.</i> – przyzwolenia, np. <i>Although he was big and strong, he didn't want to fight.</i> – skutku, np. <i>I worked till late so I was tired.</i> – sposobu, np. <i>Do as I tell you.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – czasu, np. <i>Say your name when they ask you.</i> – miejsca, np. <i>They found themselves where they had never been before.</i> – porównawcze, np. <i>Sylvia's garden isn't so big as Margaret's (is). I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother (has). The older I get, the happier I am.</i> – przyczyny, np. <i>I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.</i> – przyzwolenia, np. <i>Although he was big and strong, he didn't want to fight.</i> – skutku, np. <i>I worked till late so I was tired.</i> – sposobu, np. <i>Do as I tell you.</i> – stopnia, np. <i>He was so engaged in his work that he didn't hear anyone.</i>
<p>14. Zdania warunkowe (typu 0, I, II), np. <i>If you enter the room, an alarm goes off. If it rains tomorrow, we will stay at home. If he changed his ways, he'd have more friends.</i></p>	<p>14. Zdania warunkowe (typu 0, I, II, III), np. <i>If you enter the room, an alarm goes off. If it rains tomorrow, we will stay at home. If he changed his ways, he'd have more friends. If I had known about your victory, I would have called to congratulate you.</i></p>
<p>15. Zdania wyrażające życzenie lub preferencje, np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wish, np. <i>I wish you were here.</i> • had better, np. <i>You'd better (not) come tomorrow.</i> 	<p>15. Zdania wyrażające życzenie, preferencje lub przypuszczenie, np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wish, np. <i>I wish you were here. I wish they would cancel the meeting. I wish we had left earlier.</i> • had better, np. <i>You'd better (not) come tomorrow.</i> • would rather, np. <i>I would rather (not) go there. They would rather you didn't smoke here.</i> • it's time, np. <i>It's (high) time he found a job.</i> • if only, np. <i>If only we could drive faster! If only I had listened to you.</i> • as if / as though, np. <i>She felt as if / as though all of her worries had gone.</i>

<p>16. Konstrukcje bezokolicznikowe, np. <i>I promise to write every day. It's difficult for me to decide. I want you to do it. I'm glad to see you. I have many letters to write. I'd prefer to fly rather than travel by bus. Will you let me go there? Don't make me laugh.</i></p> <p>oraz gerundialne, np. <i>I enjoy swimming and sunbathing. I couldn't help reading your message. I was excited about getting birthday presents. I prefer skiing to snowboarding. I couldn't remember writing the letter. I heard him singing.</i></p>	<p>16. Konstrukcje bezokolicznikowe, np. <i>I promise to write every day. It's difficult for me to decide. I want you to do it. I'm glad to see you. I have many letters to write. I'd prefer to fly rather than travel by bus. Will you let me go there? Don't make me laugh. When am I supposed to return the books? It was surprising to hear his name mentioned. I saw him do a trick.</i></p> <p>oraz gerundialne, np. <i>I enjoy swimming and sunbathing. I couldn't help reading your message. I was excited about getting birthday presents. I prefer skiing to snowboarding. I couldn't remember writing the letter. I heard him singing. I'm not used to getting up so early. There's no hope of their winning the match.</i></p>
	<p>17. Konstrukcje: <i>have/get something done, have sb do sth, get sb to do sth.</i>, np. <i>He had his room painted yesterday. I must get it done tomorrow. I will have Mike cook dinner next time we meet.</i></p>

W tekstach na rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych mogą wystąpić środki gramatyczne spoza powyższej listy. Znajomość takich środków nie będzie jednak warunkowała poprawnego rozwiązania zadań egzaminacyjnych.

POZIOM DWUJĘZYCZNY

CZASOWNIK

1. Bezokolicznik (wszystkie formy) i formy osobowe.
2. Czasowniki posiłkowe *be, do, have*.
3. Czasowniki modalne i półmodalne (z bezokolicznikiem zwykłym, zwykłym ciągłym, perfektywnym i perfektywnym ciągłym):
  - *can*
  - *could*
  - *may*
  - *might*
  - *must, have to*
  - *will*
  - *shall*
  - *would*
  - *should, ought to*
  - *need, need to*
  - *dare*
  - *used to*.

4. Konstrukcje czasownikowe, np. *be going to, be able to, would like to*.
5. Czasowniki regularne i nieregularne.
6. Imiesłów czynny i bierny.
7. Czasowniki złożone (phrasal verbs).
8. Czasy gramatyczne:
  - *Present Simple*
  - *Present Continuous*
  - *Present Perfect*
  - *Present Perfect Continuous*
  - *Past Simple*
  - *Past Continuous*
  - *Past Perfect*
  - *Past Perfect Continuous*
  - *Future Simple*
  - *Future Continuous*
  - *Future Perfect*
  - *Future Perfect Continuous*
9. Tryb łączący, np. z czasownikami *suggest, insist, recommend, demand*.
10. Tryb przypuszczający: *perfective/continuous/non-continuous aspect*.

RZECZOWNIK

1. Nazwy rzeczy policzalnych i niepoliczalnych.
2. Liczba mnoga rzeczowników.
3. Rzeczowniki występujące tylko w formie pojedynczej lub mnogiej.
4. Sposoby wyrażania posiadania i przynależności.
5. Rodzaj.
6. Rzeczowniki złożone.

PRZEDIMEK

1. Przedimek nieokreślony.
2. Przedimek określony.
3. Przedimek zerowy.

PRZYMIOTNIK

1. Stopniowanie regularne i nieregularne używane do porównań w stopniu równym, niższym, wyższym i najwyższym oraz w konstrukcjach typu *the sooner, the better* i *I'm getting more and more impatient*.
2. Użycie przymiotników z *so* i *such*.
3. Przymiotniki dzierżawcze.
4. Przymiotniki po czasownikach postrzegania.
5. Miejsce przymiotników w zdaniu.
6. Kolejność przymiotników w grupie nominalnej.
7. Przymiotniki używane w funkcji rzeczownika, np. *the rich*.

PRZYSŁÓWEK

1. Stopniowanie regularne i nieregularne.
2. Przysłówki *too* i *enough*
3. Przysłówki o dwóch znaczeniowo różniących się formach, np. *hard-hardly, late-lately*.

4. Miejsce przysłówków w zdaniu.

ZAIMEK

1. Zaimki osobowe.
2. Zaimki dzierżawcze.
3. Zaimki zwrotne i emfatyczne.
4. Zaimki wskazujące.
5. Zaimki pytające.
6. Zaimki względne.
7. Zaimki wzajemne.
8. Zaimki nieokreślone, np.
  - *some, any, no, every* i złożenia z nimi
  - *none, either, neither*
  - *many, much, few, a few, little, a little*
  - *another, other, others, the other, the others*
  - *every, each*
  - *enough*
  - *both, all*
  - *either – or, neither – nor.*
9. Zaimki bezosobowe: *you, one*.

LICZEBNIK

1. Liczebniki główne.
2. Liczebniki porządkowe.
3. Liczebniki ułamkowe i dziesiętne.

PRZYIMEK

1. Przyimki z określeniami miejsca, czasu, kierunku, odległości, przyczyny, sposobu.
2. Przyimki po rzeczownikach, czasownikach i przymiotnikach.

SPÓJNIK

Spójniki, np. *and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, as soon as, because, although, however, so, in spite of, despite, yet, on condition that, supposing, providing/provided that, so as, even though, whereas, as if, as though, in case.*

SKŁADNIA

1. Zdania oznajmujące (twierdzące i przeczące) oraz pytające (pytania ogólne, szczegółowe, przeczące).
2. Zdania rozkazujące.
3. Zdania wykrzyknikowe.
4. Zdania z podmiotem *it*, np.
  - dla określania czasu, pogody, temperatury i odległości
  - w tzw. cleft sentences
  - w zdaniach w stronie biernej
  - w konstrukcji z *for/of* + dopełnienie + bezokolicznik
  - z *-ing*, np. *it's worth..., it's no use...*
  - w konstrukcji z bezokolicznikiem.

5. Zdania z podmiotem *there*, w tym zdania typu *There's no point in..., There's no denying/telling...*
6. Zdania z dwoma dopełnieniami.
7. Zdania w stronie biernej, w tym:
  - z czasownikami *see, hear, make* i *help*
  - zdania typu *He is/was known to be dishonest. He is/was known to have been a spy.*
  - passive infinitive, np. *There are a lot of problems to be discussed.*
  - konstrukcje przyimkowe, np. *This house hasn't been lived in for a long time.*
  - konstrukcje imiesłowowe, np. *I heard my name mentioned. She likes being praised.*
  - konstrukcje z *get*.
8. Pytania typu question tags oraz dopowiedzenia z inwersją typu: *So do I, Nor/Neither do I.*
9. Pytania pośrednie.
10. Mowa zależna (twierdzenia, pytania i rozkazy, równoważniki zdań, krótkie odpowiedzi, question tags), w tym zdania z różnymi czasownikami wprowadzającymi, np. *deny, accuse, suggest.*
11. Zdania współrzędnie złożone.
12. Zdania podrzędnie złożone:
  - podmiotowe, np. *What I know about him is confidential.*
  - orzecznikowe, np. *The problem is that we need help.*
  - dopełnieniowe, np. *He promised that he would come soon. He'd like everyone to enjoy the party. All I did was (to) send him an apology.*
  - przydawkowe ograniczające i opisujące z zaimkiem względnym lub bez (defining/non-defining clauses), np. *The train that we wanted to take was delayed. My aunt, who has been helping our family for years, is a rich duchess. He came late, which surprised all of us.*
  - okolicznikowe:
    - celu, np. *I did it so as to save him time. The Government passed that law in order that/so [that] this kind of antisocial behaviour could be punished.*
    - czasu, np. *Say your name when they ask you.*
    - miejsca, np. *They found themselves where they had never been before.*
    - porównawcze, np. *Sylvia's garden isn't so big as Margaret's [is]. I respect him more than words can say. Jake has as much courage as his older brother [has]. He speaks to me as if/though I were a child. She speaks several languages as do her parents.*
    - przyczyny, np. *I lent him the book because he asked me to. As it was quite late, we went straight home.*
    - przyzwolenia, np. *Although he was big and strong, he didn't want to fight.*
    - skutku, np. *I worked till late so I was tired.*
    - sposobu, np. *Do it as I tell you.*
    - stopnia, np. *So much was he engaged in his work that he didn't hear anyone.*
13. Zdania warunkowe typu 0, I, II, III oraz mieszane.
14. Zdania wyrażające życzenie, preferencje lub przypuszczenie np. z wyrażeniami *I wish, I'd rather, I'd sooner, I'd prefer, you'd better, suppose/supposing, if only, as if / as though, it's (high/about) time.*
15. Konstrukcje bezokolicznikowe, imiesłowowe i gerundialne:
  - czasownik + bezokolicznik (w tym np. *to be to, to be supposed to*)
  - czasownik + rzeczownik odsłowny (gerund)
  - czasownik + dopełnienie + bezokolicznik
  - czasownik + dopełnienie + bezokolicznik bez *to*
  - czasownik + dopełnienie + imiesłów czynny

- czasownik + dopełnienie + imiesłów bierny
- konstrukcje z bezokolicznikiem typu *He was the first to come. I'm glad to see you.*

16. Konstrukcja *have something done, get sth done, have sb do sth, get sb to do sth.*

17. Inwersja stylistyczna i inne formy emfatyczne, w tym:

- po wyrażeniach przeczących i ograniczających, np. *seldom, rarely, hardly, never, only,* w zdaniach typu *Rarely do I see so much enthusiasm in her eyes.*
- po przysłówkowych okolicznikach miejsca, np. *Here comes the bride.*
- cleft sentences, np. *It was John who told me that. What I like about him is his smile.*

	3	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		47-56; 62-70; 82-87; 90-93; 121-129	Poziom trudności zadań

Ze względu na określony w wymaganiach egzaminacyjnych średni oczekiwany poziom biegłości językowej – poziom trudności leksykalnej i/lub gramatycznej zostałyby obniżony w przypadku:

Poziom podstawowy
tekstu do zadania 5. str. 53.
zadania 6.5. str. 54.

Poziom rozszerzony
tekstu 1. do zadania 4. str. 66-67.
zadania 5.4. str. 69.

Egzamin dla absolwentów niesłyszących
Poziom podstawowy
zadania 5.2. str. 87.

Poziom rozszerzony
tekstu 1. do zadania 4. str. 91-92.

	4	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		54-56; 69-70; 86-87, 127-129	Zgodność z zakresem struktur gramatycznych

Anuluje się zadanie 9.1. str. 55. (poziom podstawowy), ponieważ sprawdzana w nim struktura nie jest ujęta w *Zakresie struktur gramatycznych*.

	5	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		57-61; 70-76; 87-89; 129-133	Ocena wypowiedzi pisemnej w kryterium zakresu środków językowych

Na poziomie rozszerzonym ze względu na oczekiwany średni poziom biegłości językowej (w skali *ESOKJ*), w tym zakresie środków językowych w wypowiedziach pisemnych – B1+, ulega zmianie liczba punktów przyznanych w kryterium zakresu środków językowych w:

zadaniu 7., przykładowa oceniona wypowiedź do tematu 3., str. 74-76. – 3 punkty – szeroki zakres środków językowych; w pracy występują dość liczne fragmenty charakteryzujące się różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, np. *It would be great to have a job; a deciding factor; artistically-minded teenagers, faculty; you do not have any guarantee of success even if you sacrifice what you like; may lead to depression or work burnout; If you don't enjoy the work you do, it may be difficult to be good at it; a decision for the rest of your life.*